

VIÐSKIPTARÁÐ ÍSLANDS
ICELAND CHAMBER
OF COMMERCE

Stærsta efnahagsmálið

Sóknarfæri í menntun

Björn Brynjúlfur Björnsson,
hagfræðingur Viðskiptaráðs Íslands

Hvers vegna stærsta efnahagsmálið?

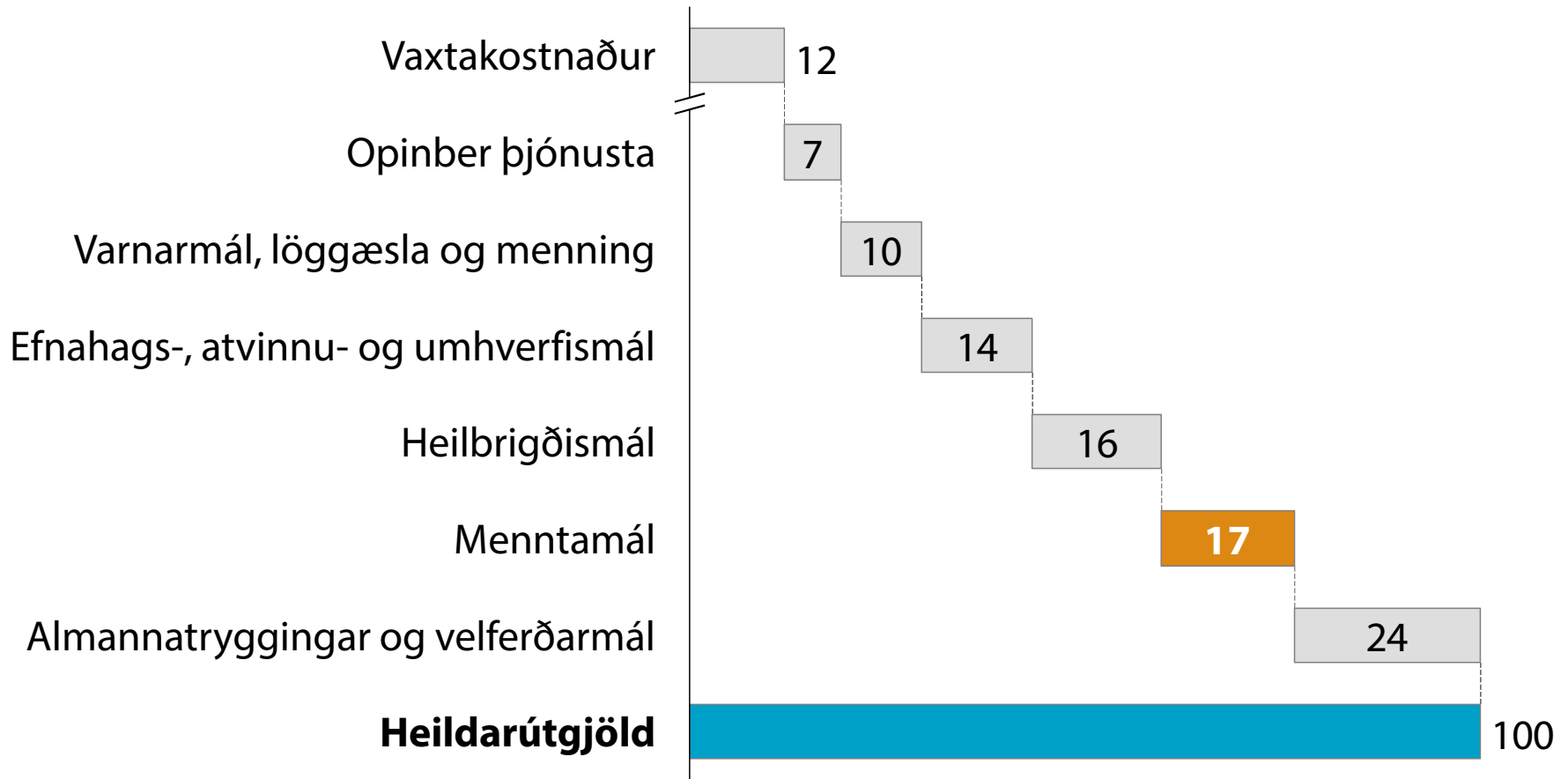
Hver er staðan í dag?

Í hverju felast sóknarfærin?

Hver er ávinningurinn?

Menntamál eru einn stærsti málaflokkur hins opinbera

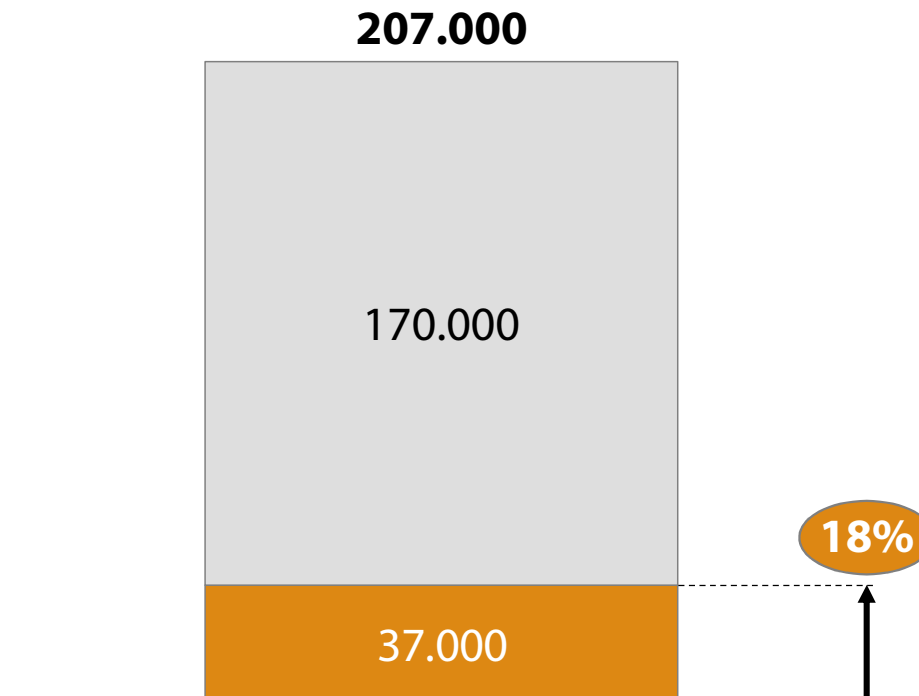
Útgjöld hins opinbera, hlutfallsleg skipting (2013)

Einstaklingar verja einnig umtalsverðum tíma á skólabekk og fjárfesting þeirra er því ekki síður mikil

Fjöldi vinnufærra einstaklinga (18-67 ára, 2012)

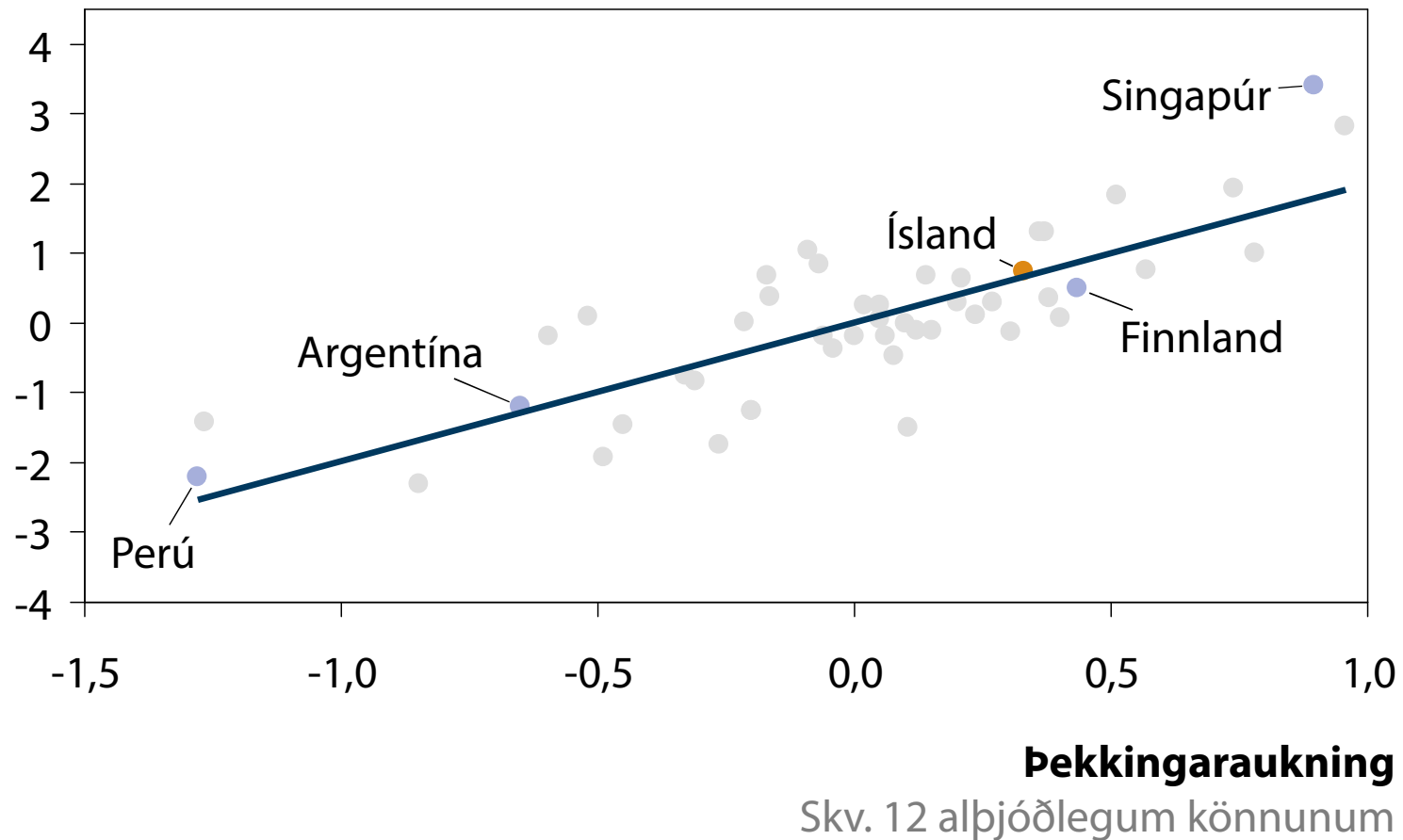
Á vinnumarkaði Í námi

Mikilvægust eru jákvæð áhrif menntunar á einstaklinga og þau verðmæti sem þeir skapa á lífsleiðinni

Hagvöxtur

Raunvöxtur á mann, prósent (1960-2000)

Hvers vegna stærsta efnahagsmálið?

Hver er staðan í dag?

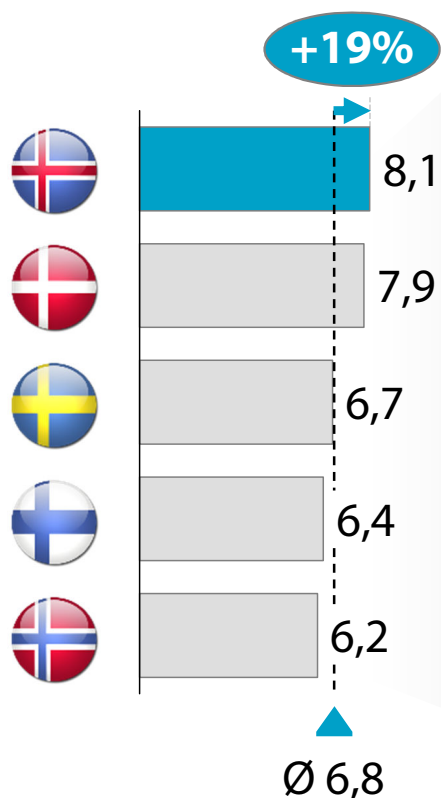
Í hverju felast sóknarfærin?

Hver er ávinningurinn?

Við verjum meiri fjármunum en grannríkin í menntamál, fyrst og fremst á grunnskólastigi

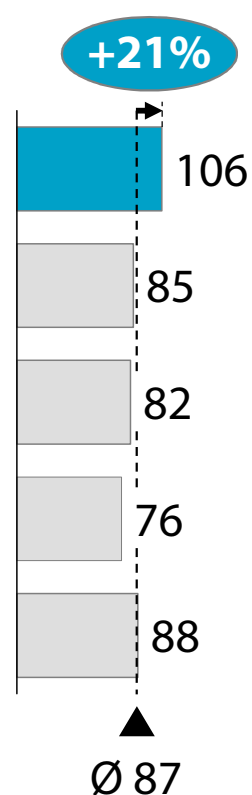
Framlög til menntunar

% af VLF

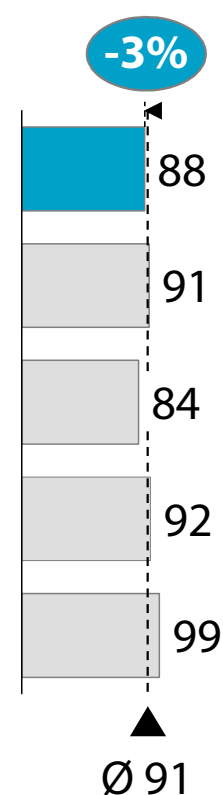

Framlög eftir skólastigi¹

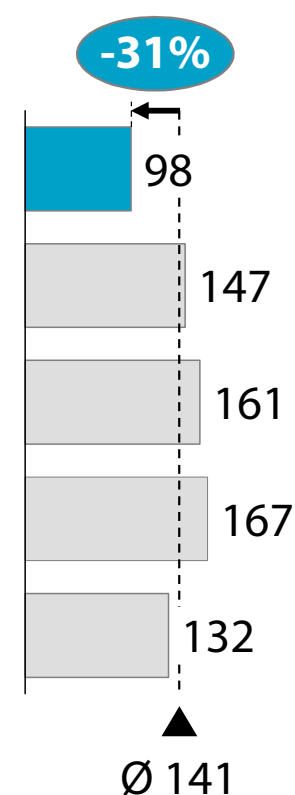
Grunnskóli

Framhaldsskóli

Háskóli

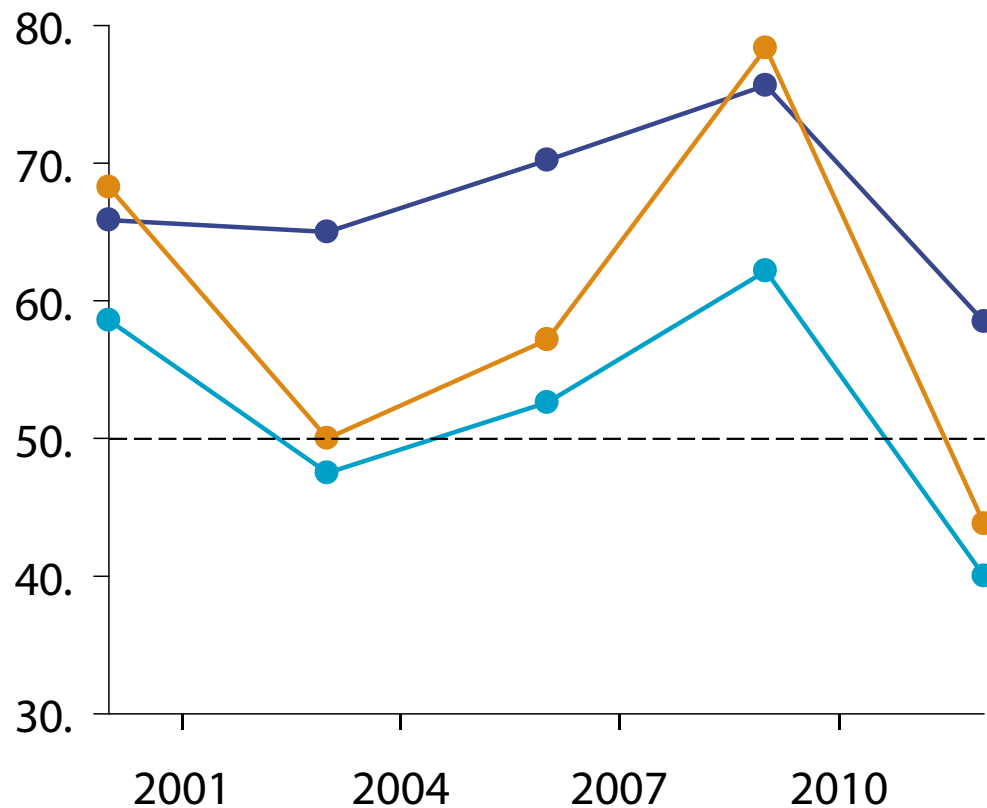

¹ Framlög á nemanda, vísitala (100 = meðaltal allra skólastiga innan ríkis)

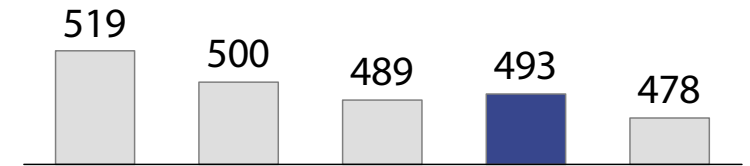
Þrátt fyrir þetta erum við með næstlakasta árangur Norðurlandanna á grunnskólastigi ...

Niðurstöður PISA

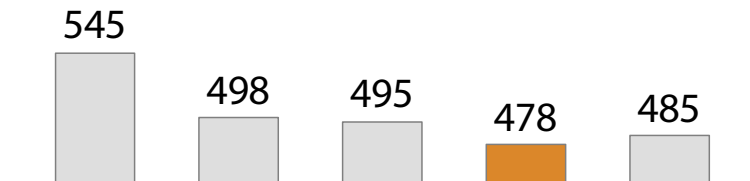
Hlutfallslegur árangur Íslands, hundraðsmörk (2000-2012)

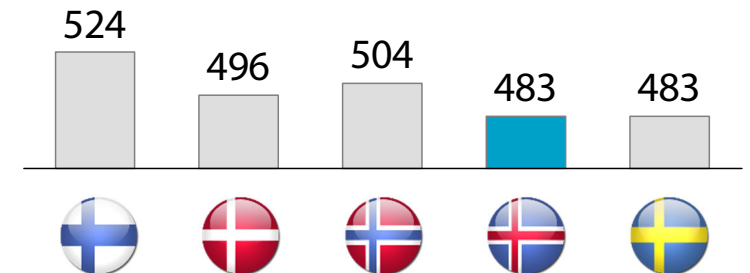
Stærðfræði

Lestur

Náttúruvísindi

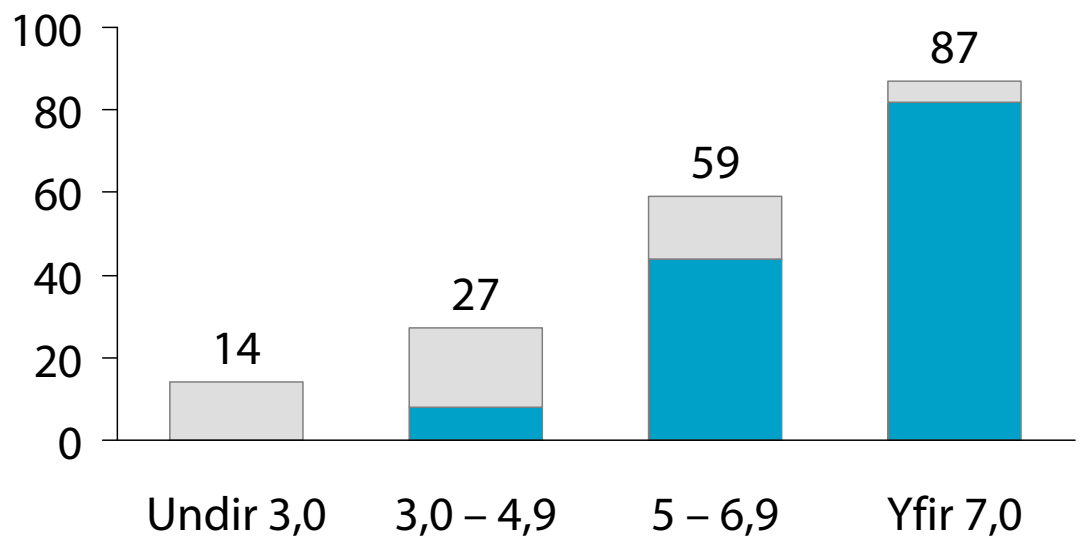
... og grunnskólarnir skila nemendum ekki nógu vel undirbúnum fyrir framhaldsskóla

Áhrif grunnskóla á námsframvindu

Einstaklingar fæddir 1975

Starfsnám Stúdentspróf

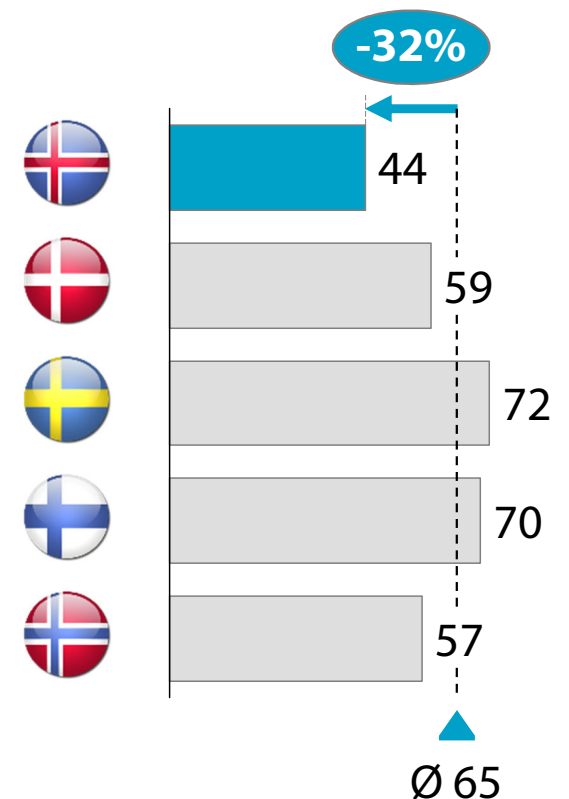
Hlutfall sem lýkur framhaldsskólaprófi

Einkunn á samræmdum prófum
Samræmd próf í 10. bekk

Útskrifaðir

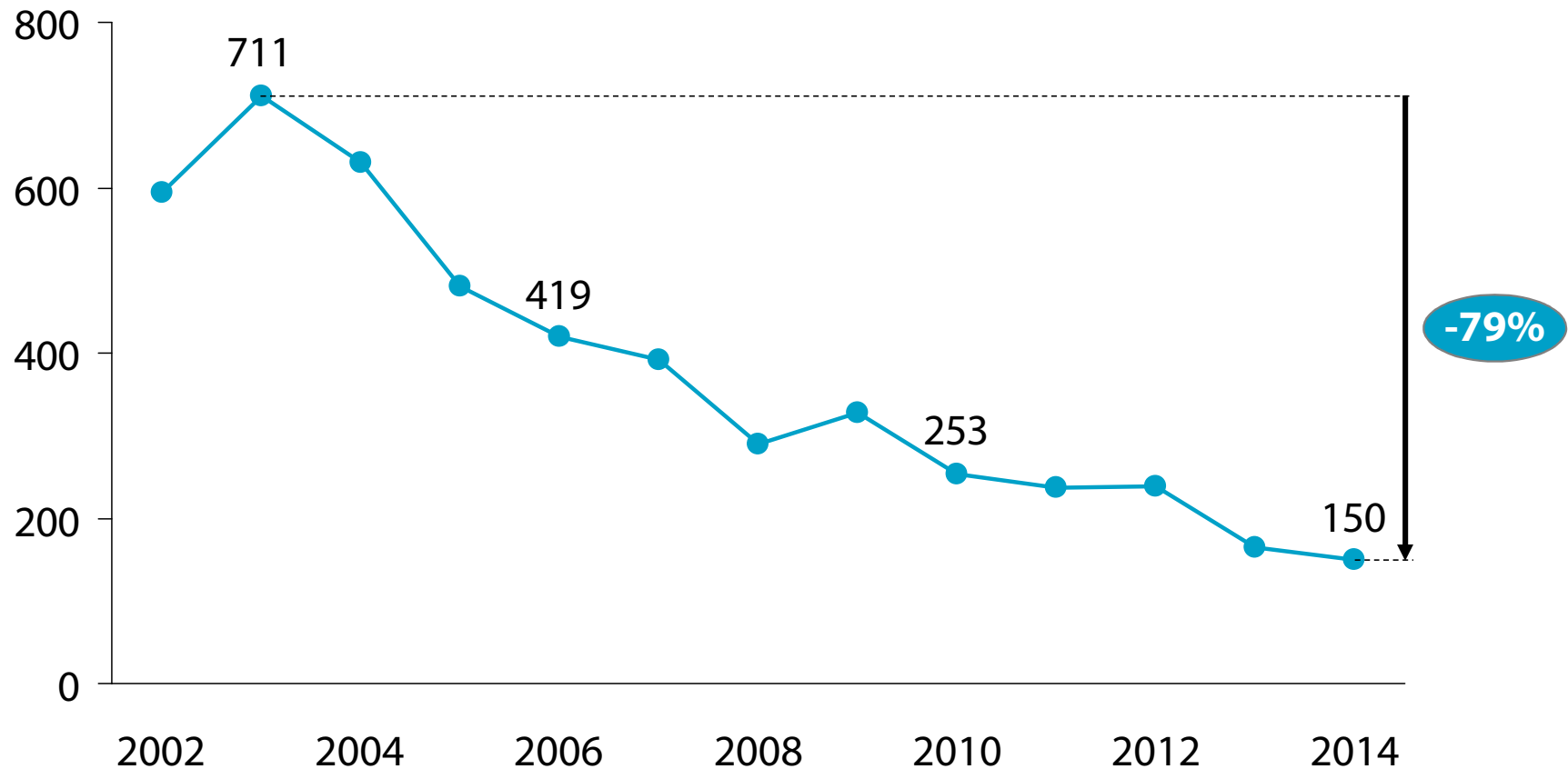
Hlutfall árgangs sem útskrifast úr framhaldsskóla¹

¹ Hlutfall sem útskrifast úr framhaldsskóla með minna en tveggja ára töf

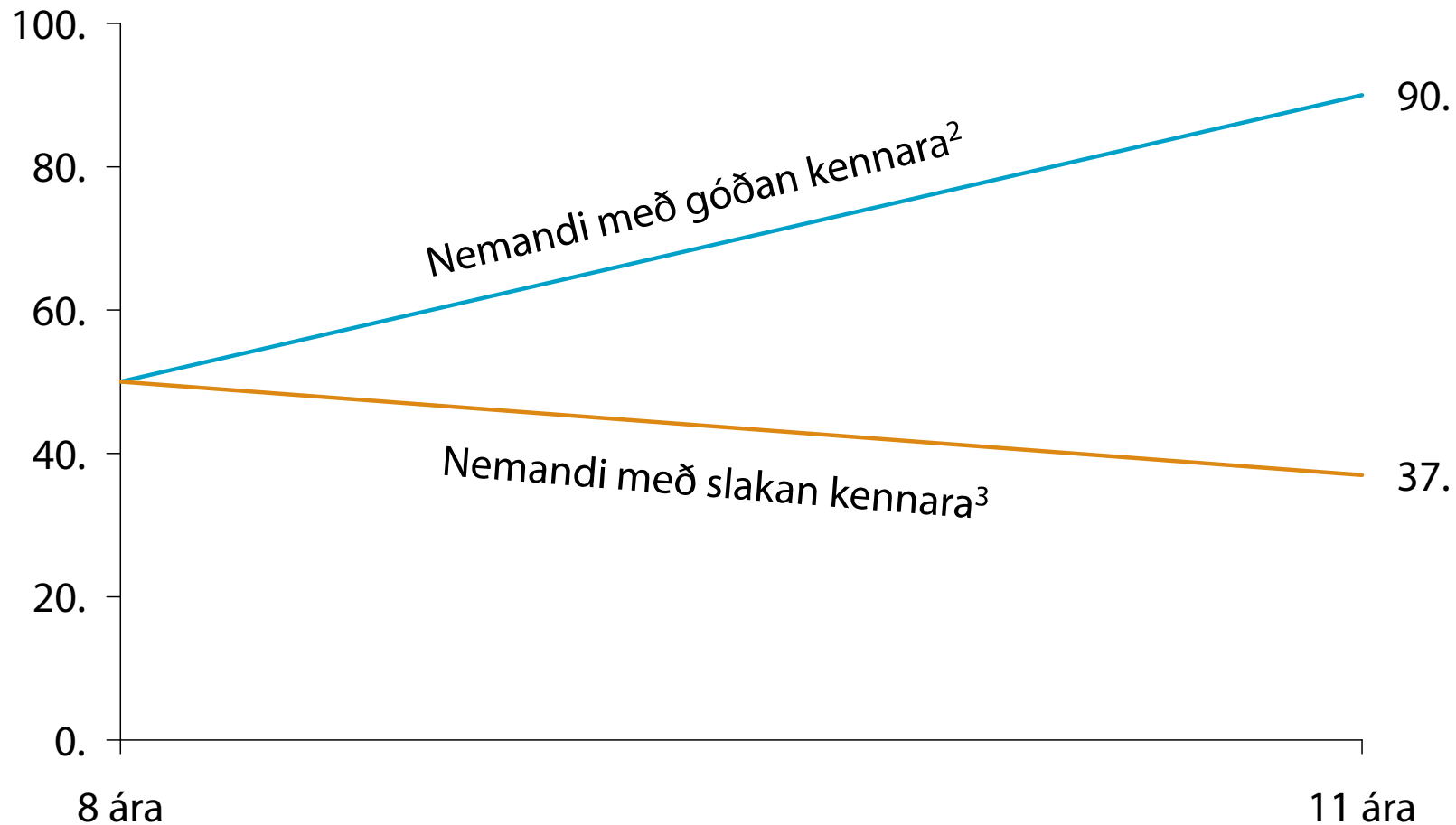
Þá hafa einstaklingar sífelld minni áhuga á að leggja fyrir sig kennslu ...

Umsóknir í grunnskólakennaranám (Menntavísindasvið HÍ)

... sem kemur niður á nemendum til lengri tíma litið

Námsárangur nemanda eftir frammistöðu kennara, hundraðsmörk¹

¹ Hundraðsmörk mæla hlutfallslega stöðu. Nemandi sem er í efstu 10% er til dæmis við 90. hundraðsmark

² Þeir kennarar sem mælast í topp 20% samkvæmt Tennessee Value-Added Assessment system

³ Þeir kennarar sem mælast í lægstu 20% samkvæmt Tennessee Value-Added Assessment system

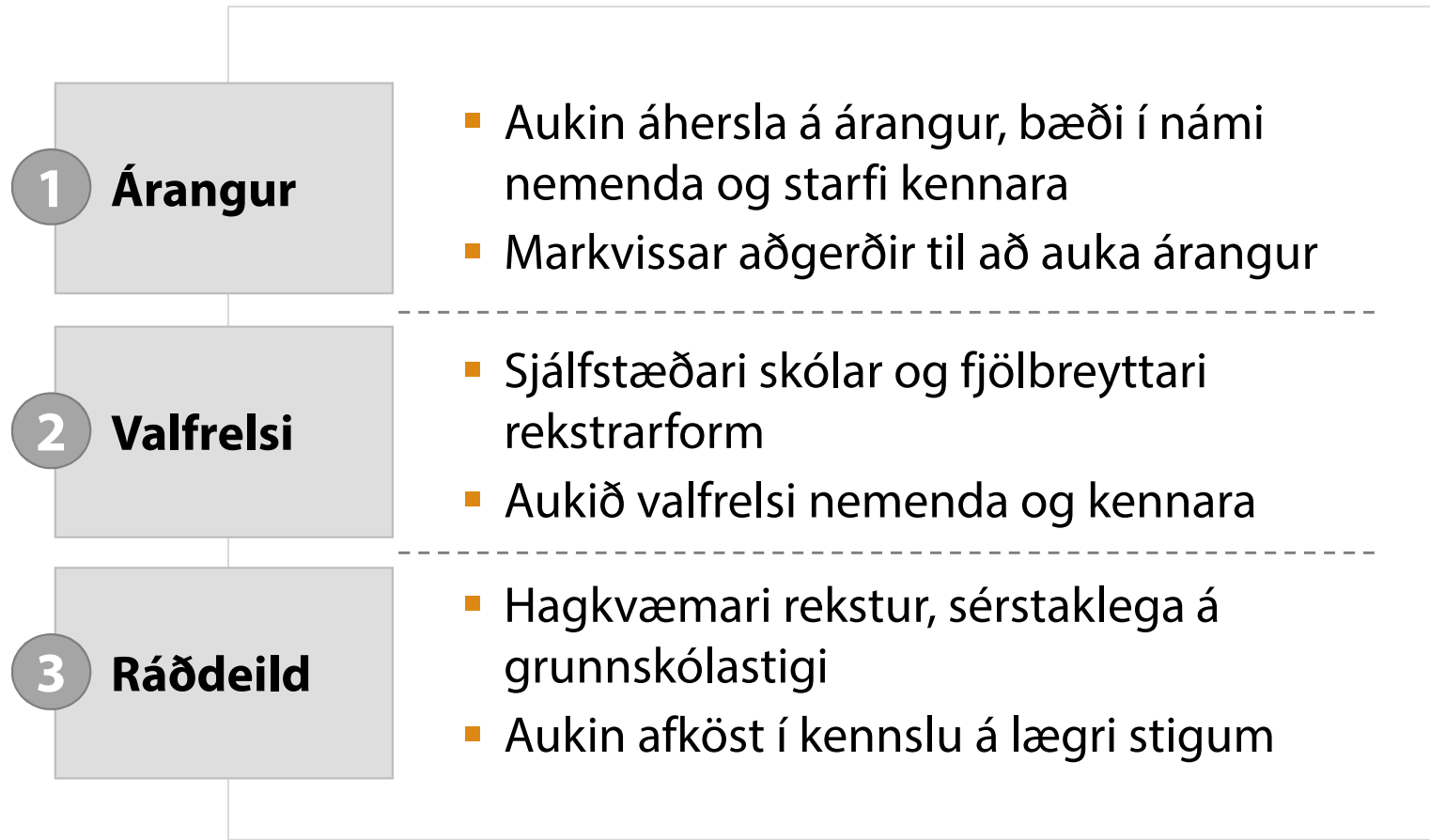
Hvers vegna stærsta efnahagsmálið?

Hver er staðan í dag?

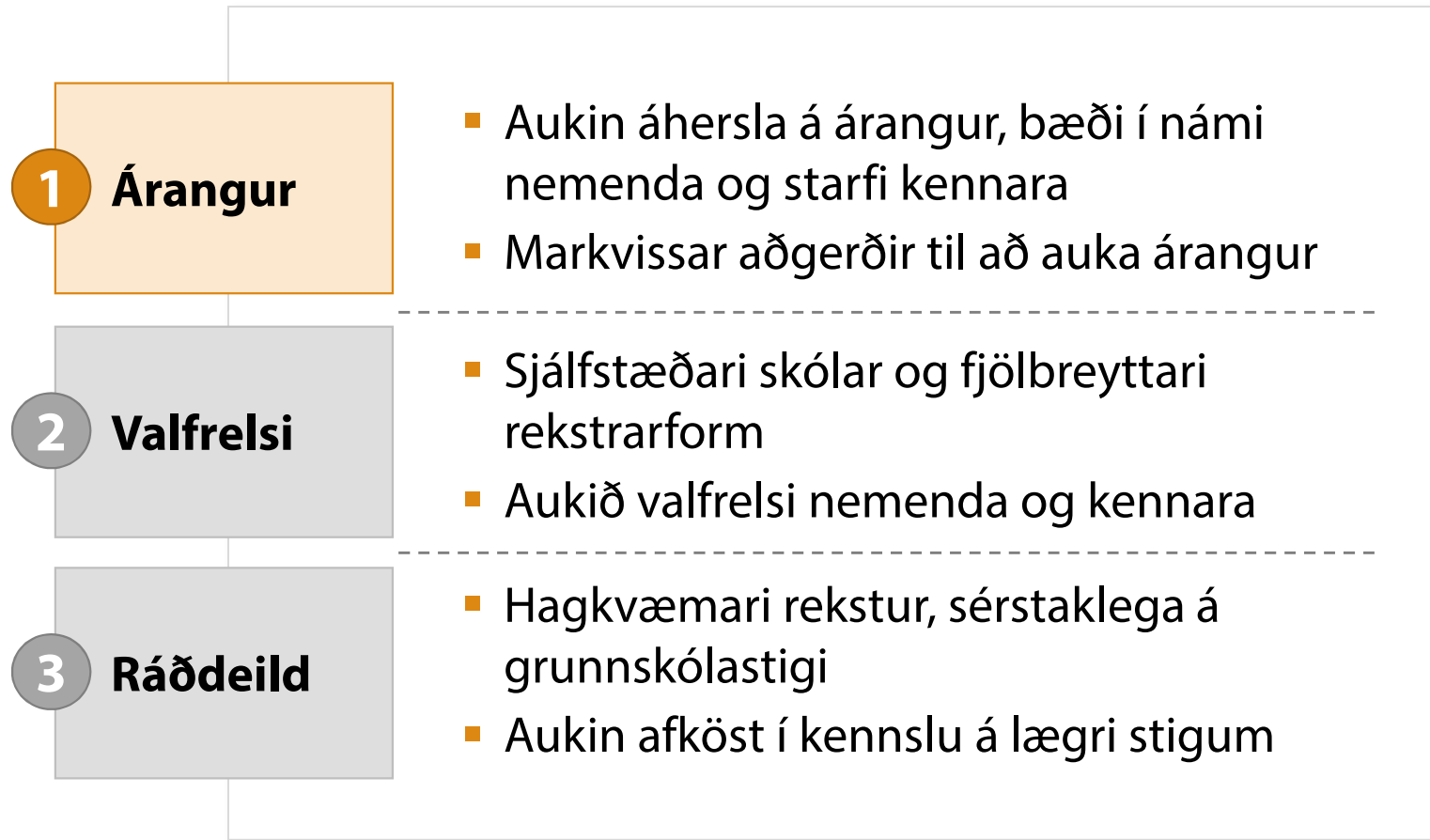
Í hverju felast sóknarfærin?

Hver er ávinningurinn?

Sóknarfæri í menntun má flokka í þrennt eftir markmiðum

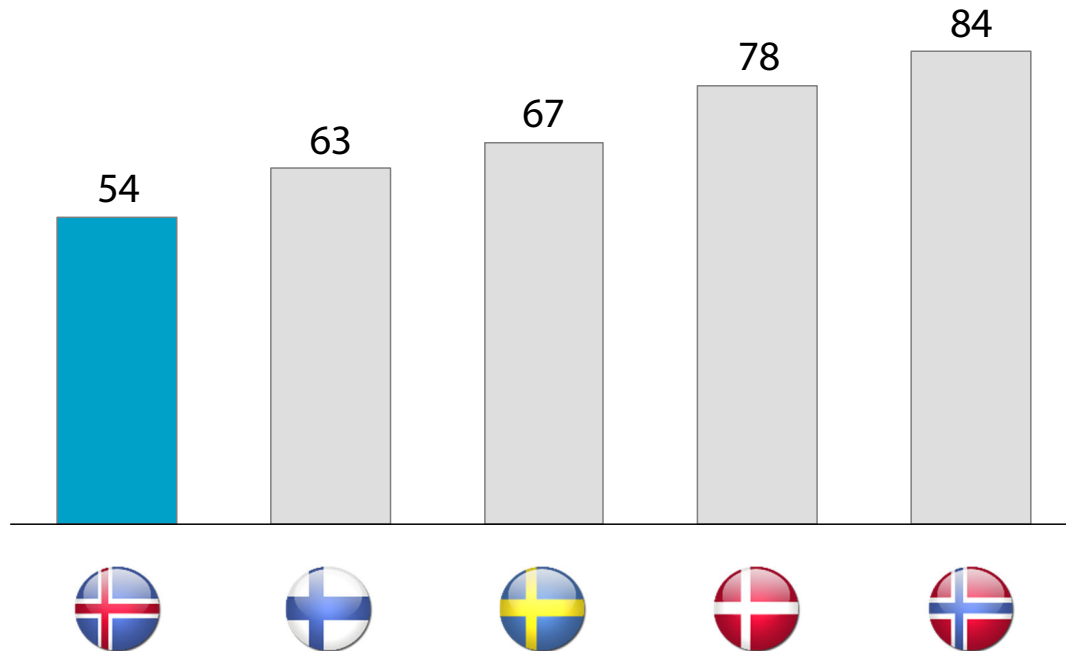
Sóknarfæri í menntun má flokka í þrennt eftir markmiðum

1 Aukin endurgjöf og frammistöðumat gæfi kennurum ný tækifæri til að vaxa í starfi

Endurgjöf til kennara

Hlutfall sem hefur fengið endurgjöf, gagnfræðastig (2013)

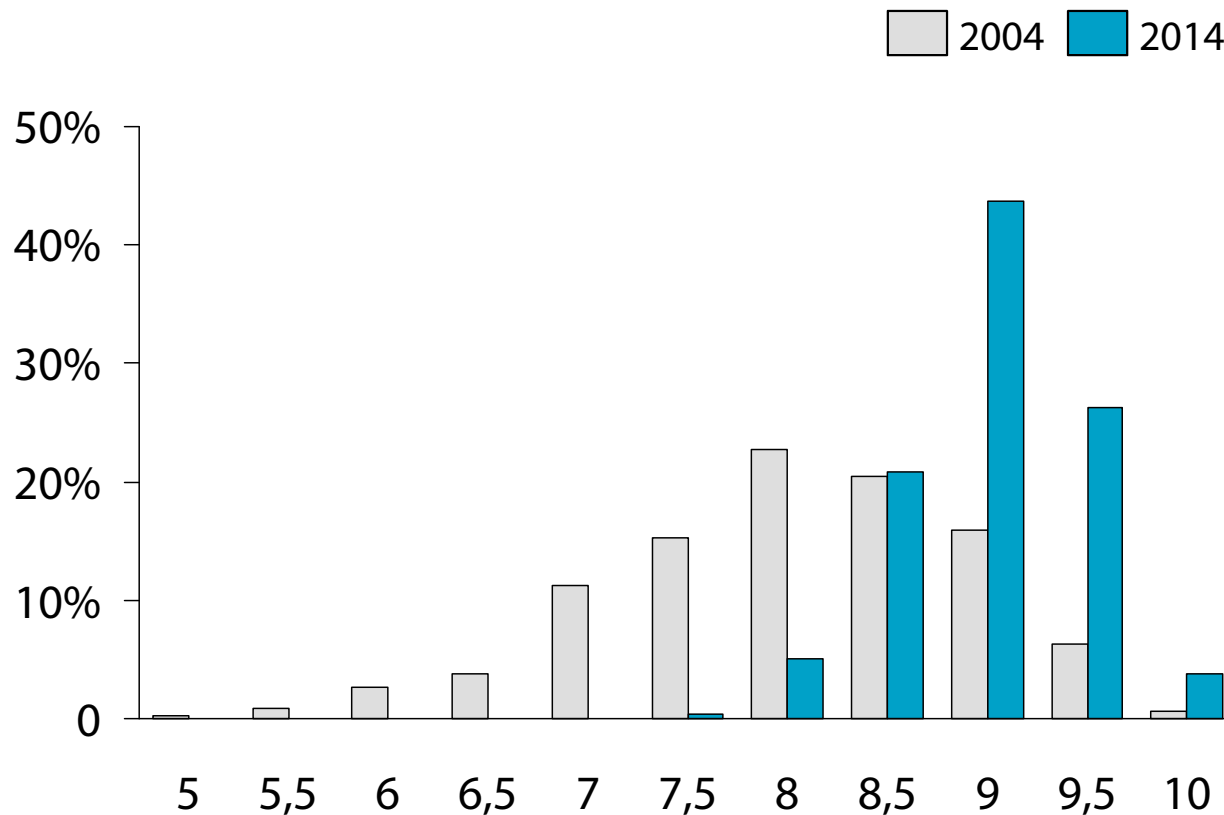

- Lægri hluti kennara hérlandis telur endurgjöf hafa áhrif á starfsframa eða launakjör en á öðrum Norðurlöndum
- Þá eykur endurgjöf starfsánægju og myndi því stuðla að auknum áhuga á kennslu

1 Þá þurfa bæði kennarar og nemendur að hafa skýra árangursmælikvarða til að njóta árangurs erfiðis síns

Einkunnir við lok grunnskóla

Skólaeinkunn fyrir stærðfræði í 10. bekk (nýnemar við Verzlunarskóla Íslands)

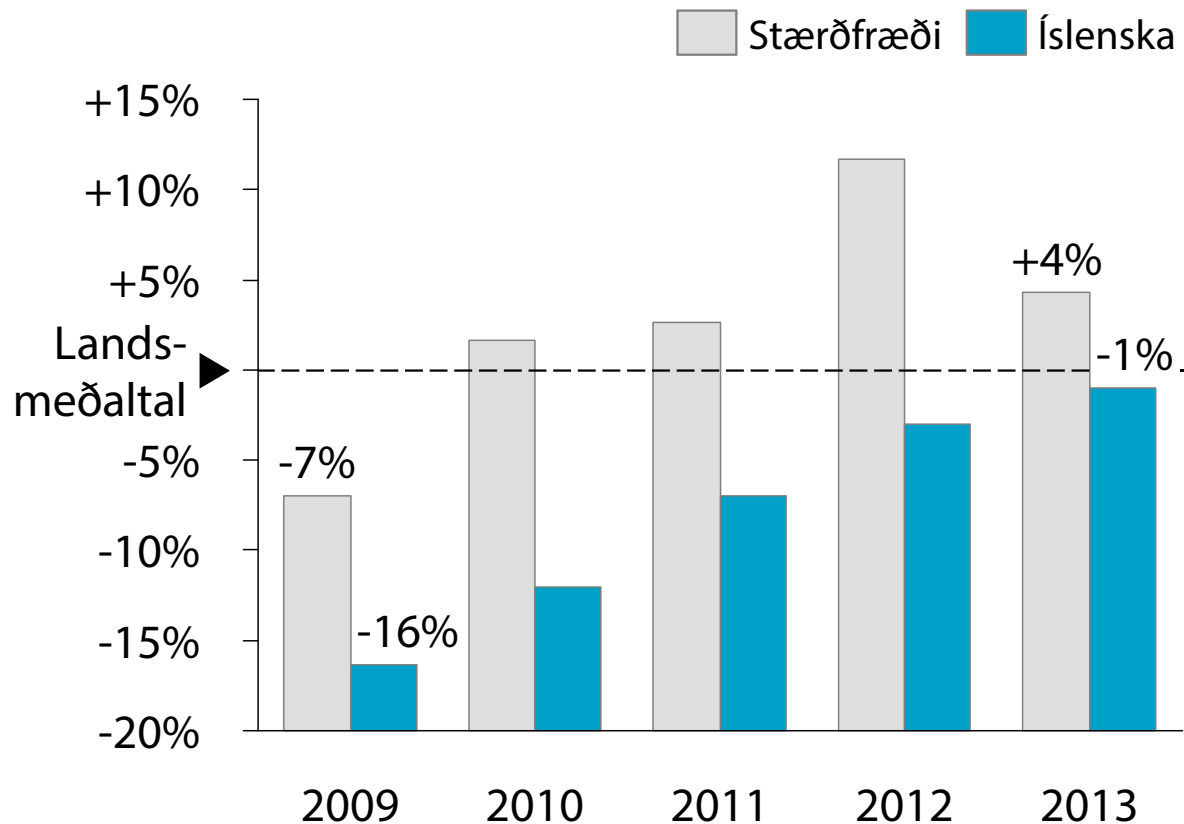

- Nemendur eru ekki lengur valdir inn í framhaldsskóla með hlutlægum og samræmdum hætti
- Samræmd lokapróf eða inntökupróf í framhaldsskóla myndu leysa þennan vanda

1 Markviss stefnumótun og endurbætur skila einnig árangri

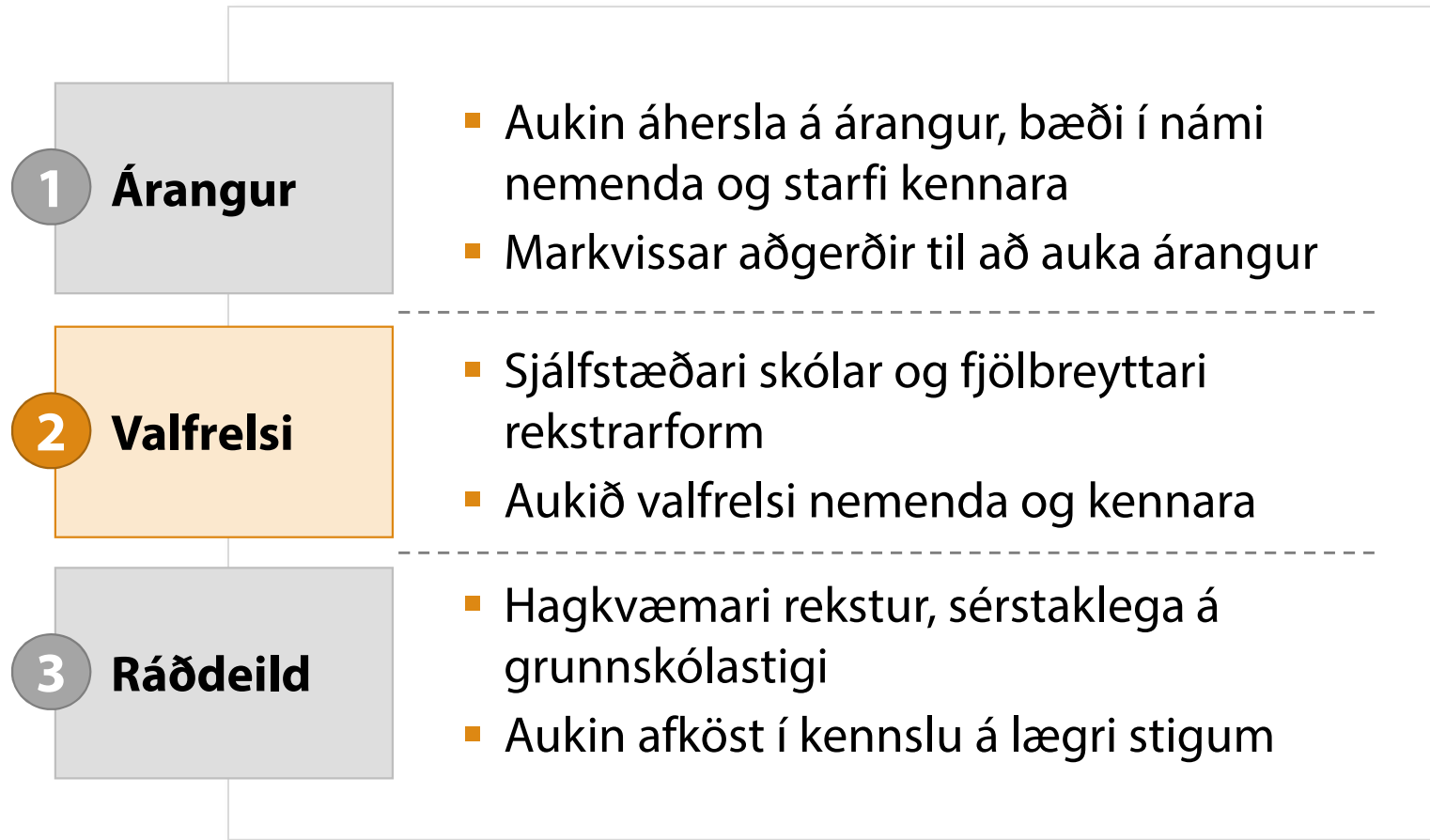
Námsárangur grunnskólanema á Reykjanesi

Árangur miðað við landsmeðaltal¹¹

- Sveitarfélög á Reykjanesi brugðust við lökum námsárangri með markvissri stefnumótun sem fylgt var eftir með teymi sérfræðinga
- Fleiri sveitarfélög mættu fara að þessu fordæmi

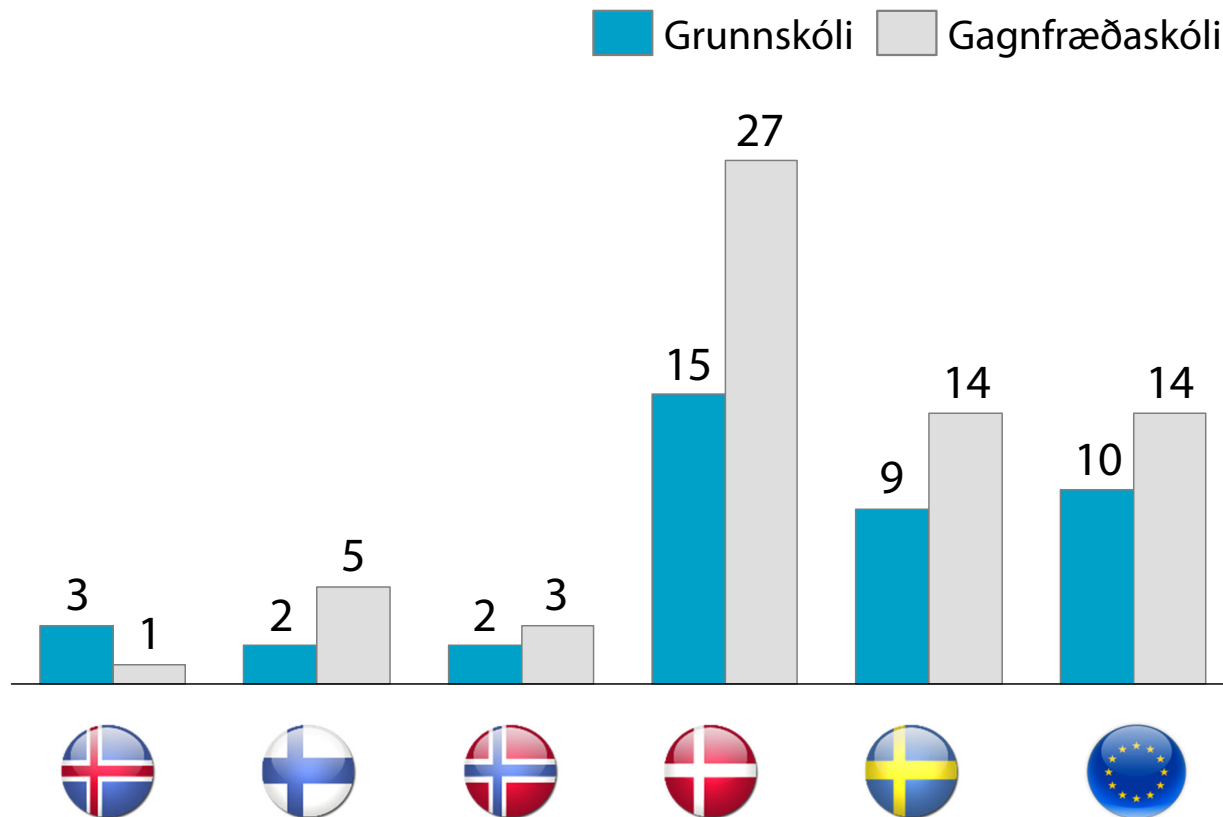
Sóknarfæri í menntun má flokka í þrennt eftir markmiðum

2 Sjálfstæðari skólar myndu veita nemendum aukið valfrelsi og kennurum fjölbreyttara starfsumhverfi

Nemendur í sjálfstætt starfandi skólum

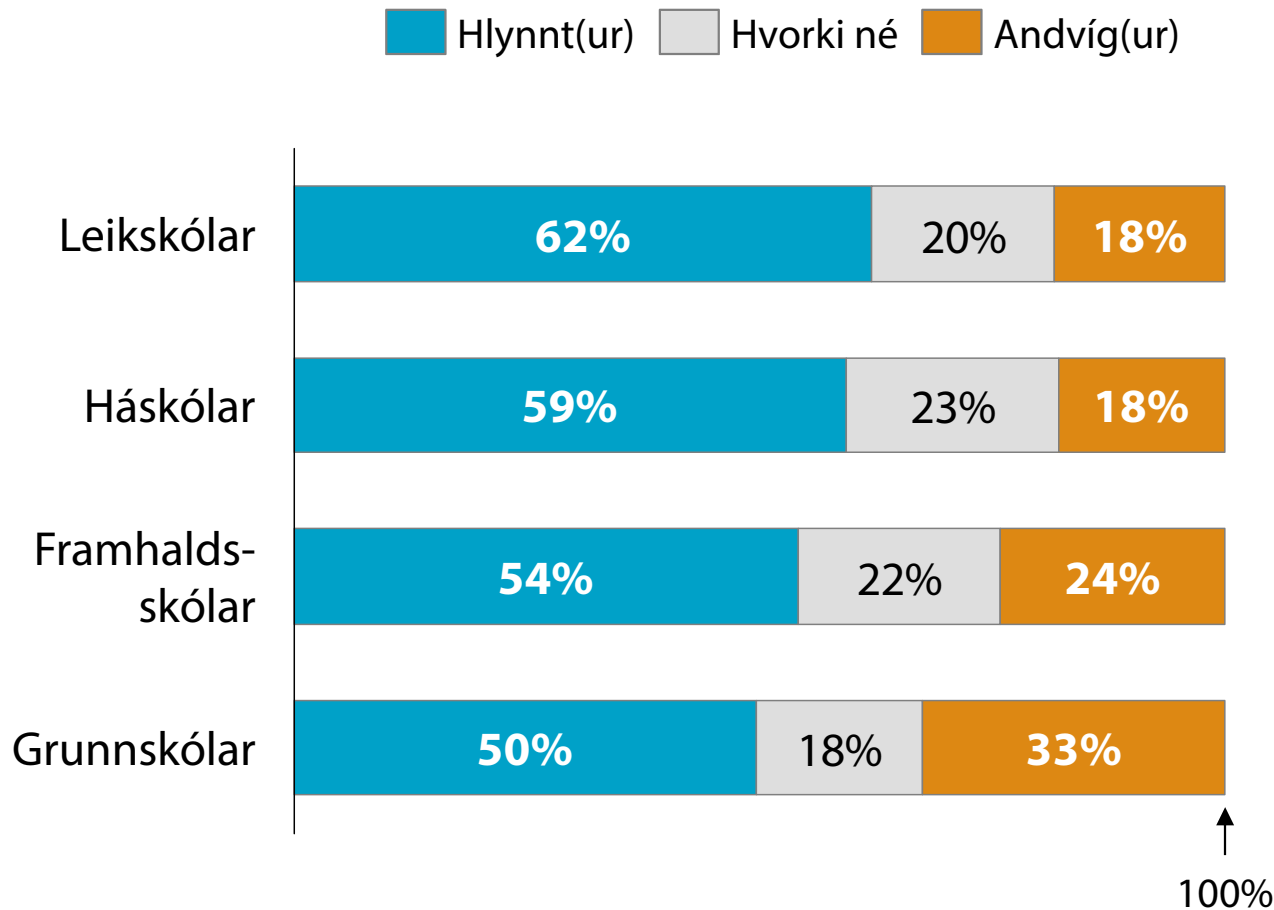
Hlutfall af öllum nemendum

- Mörg nágrannalönd Íslands hafa byggt upp menntakerfi sitt með meiri þátttöku einkaaðila í rekstri skóla
- Aukin þátttaka einkaaðila myndi stuðla að aukinni nýsköpun og samkeppni á milli skóla

2 Fjölbreyttari rekstrarform njóta stuðnings meðal almennings, sérstaklega þar sem reynslan er mest

Afstaða til aðkomu einkaaðila að rekstri skóla

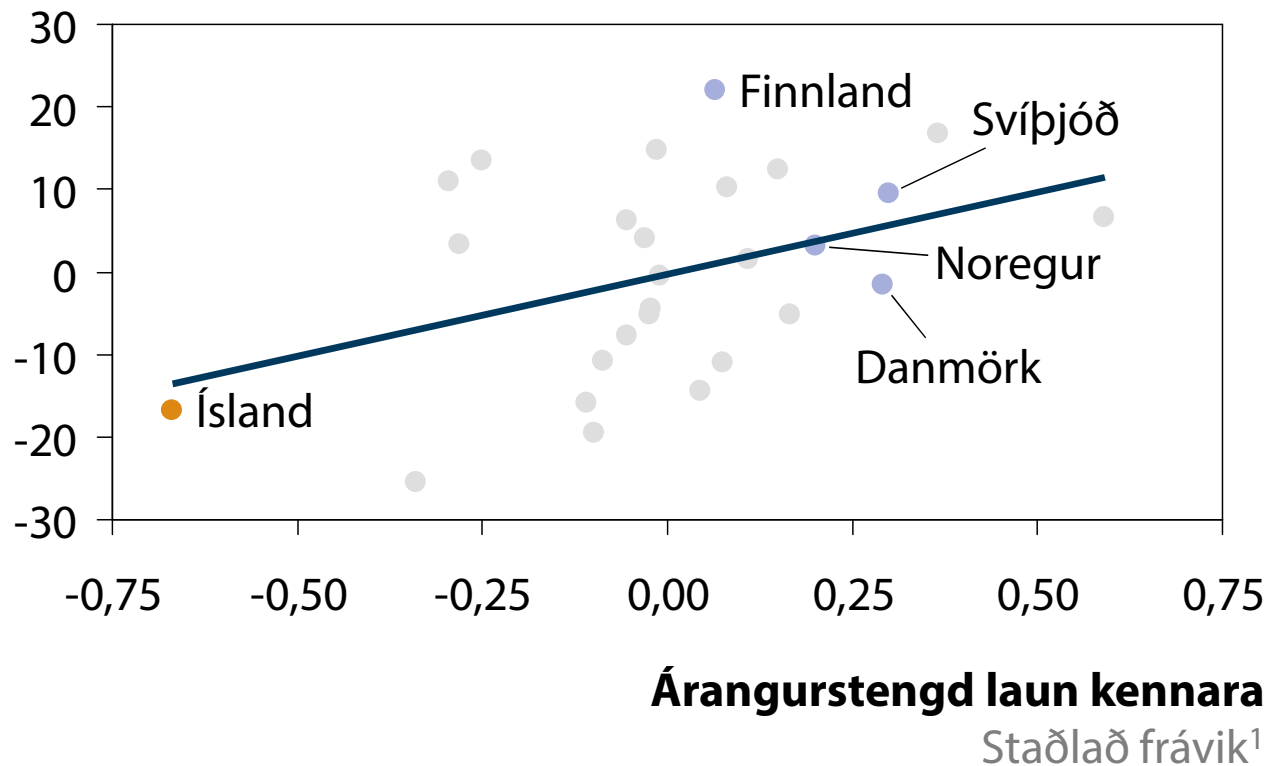
- Meirihluti Íslendinga er hlynntur því að fleiri aðilum en hinu opinbera sé heimilt að starfrækja og reka menntastofnanir
- Stuðningur er ríkastur á leikskólastigi þar sem einkareksturinn er mestur í dag

2 Sjálfstæðari skólar myndu veita aukið svigrúm til að umbuna kennurum fyrir góðan árangur í starfi

Samband námsárangurs og árangurstengingar launa

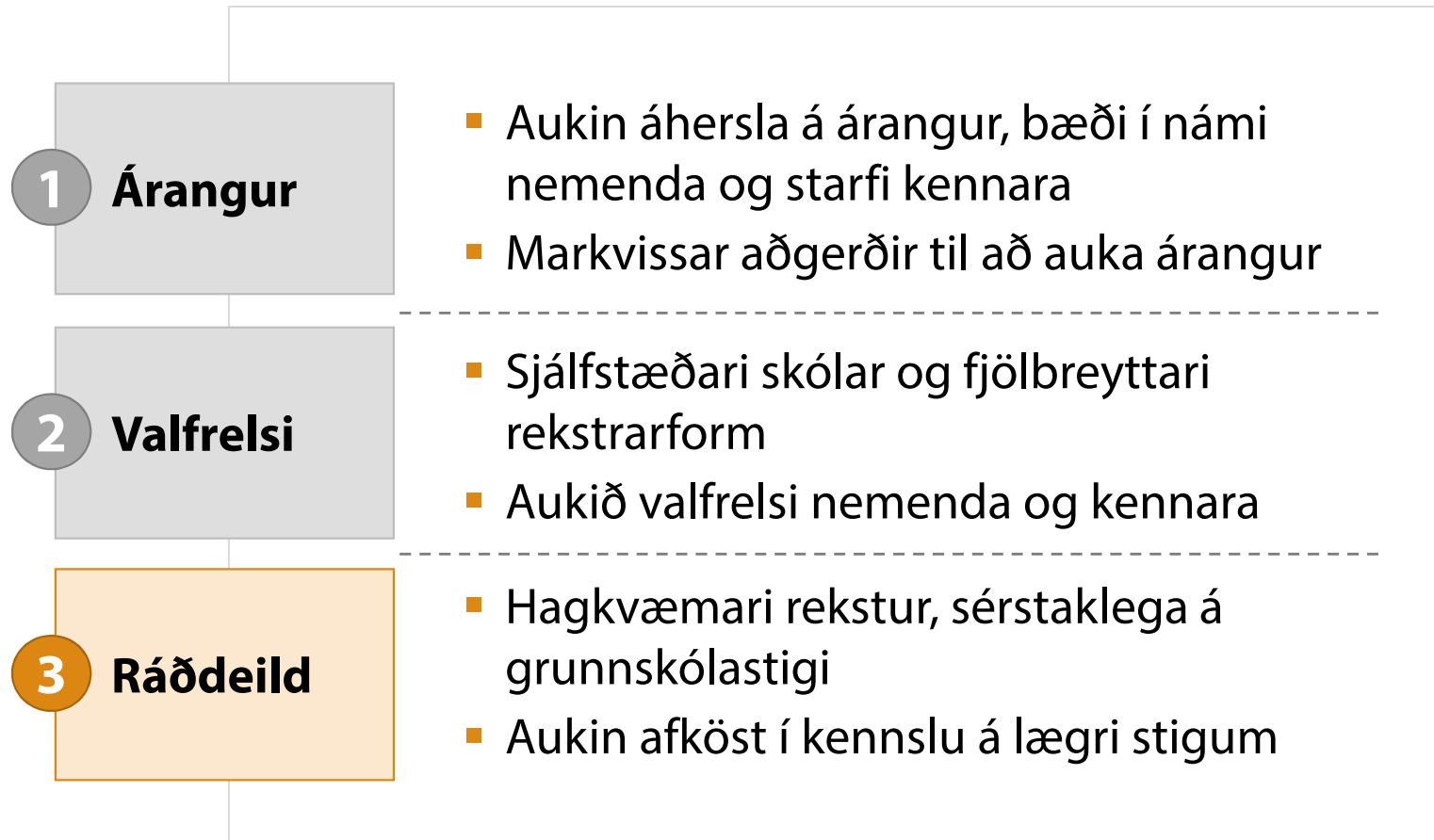
Námsárangur

Árangur í stærðfræði (PISA 2003), frávik frá meðaltali¹

- Þau lönd sem árangurstengja að einhverju leyti laun kennara ná að jafnaði betri námsárangri
- Sé árangurstengingin útfærð með skýrum hætti og endurgjöf hluti af ferlinu eykur hún starfsánægju kennara

Sóknarfæri í menntun má flokka í þrennt eftir markmiðum

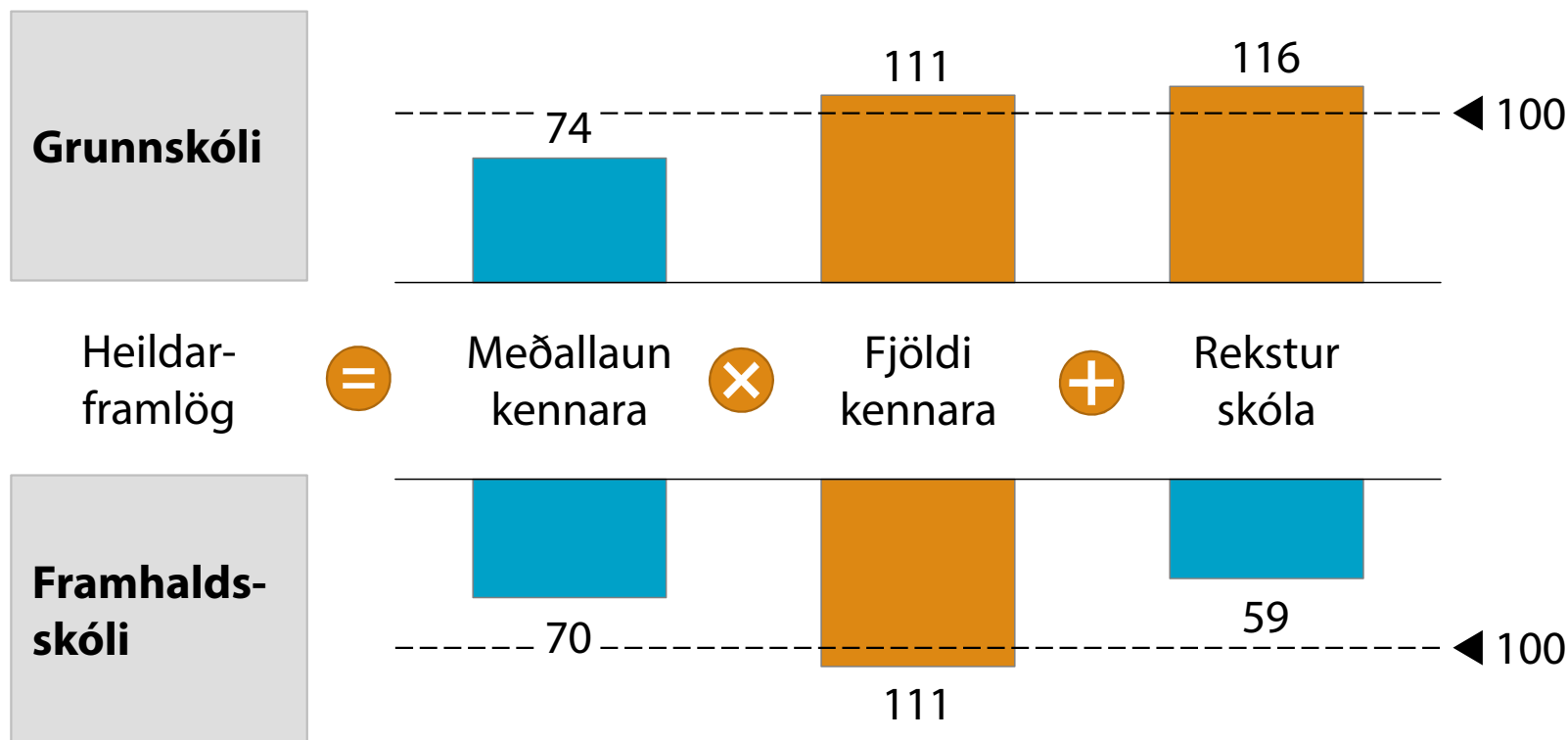

3 Bæta þarf rekstur á grunn- og framhaldsskólastigi til að laun kennara geti orðið samkeppnishæf

Skipting fjárframlaga á grunn- og framhaldsskólastigi

Fjárframlög á nemanda, vísitala (100 = meðaltal Norðurlanda)

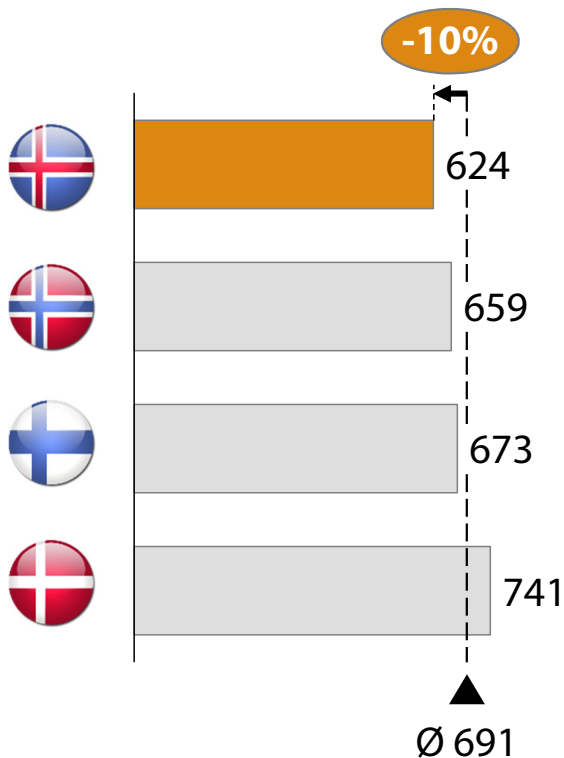
Yfir meðaltali
Undir meðaltali

3 Aukin kennsluskylda og stærri bekkir eru meginforsendur þess að færri kennarar skili sömu afköstum

Kennslutími grunnskólakennara

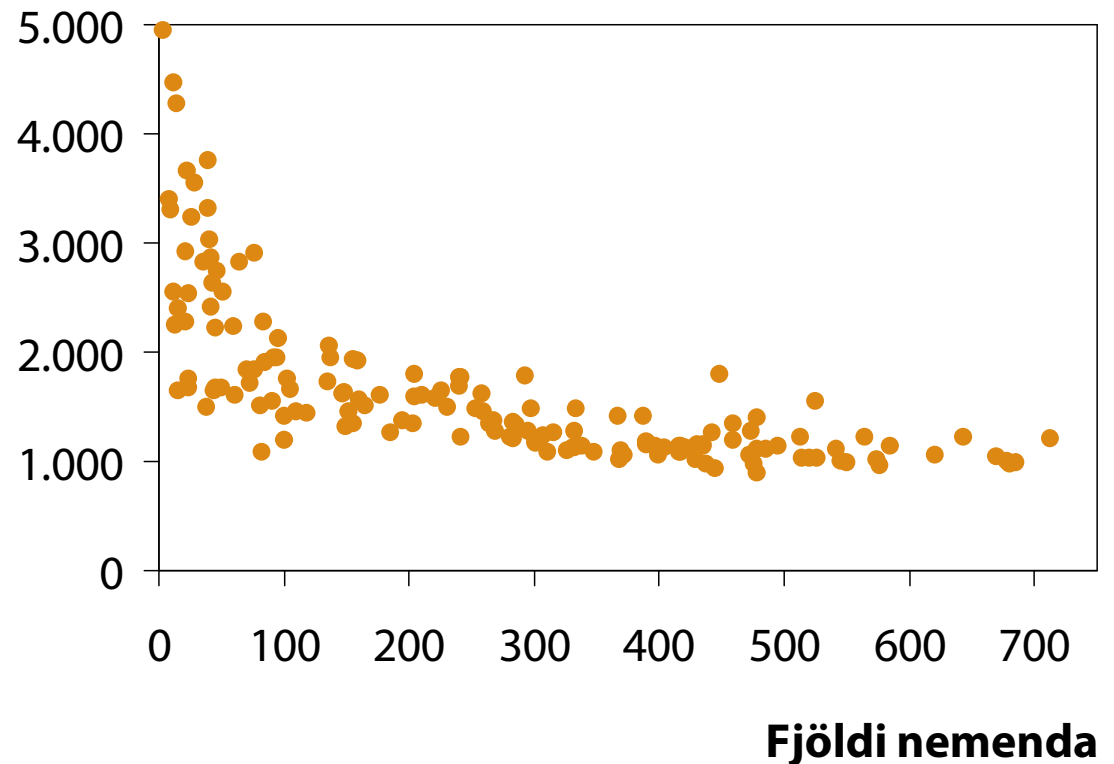
Klukkustundir af kennslu á ári samkvæmt kjarasamningum¹

Fjárframlög og stærð grunnskóla

Fjárframlög á nemanda

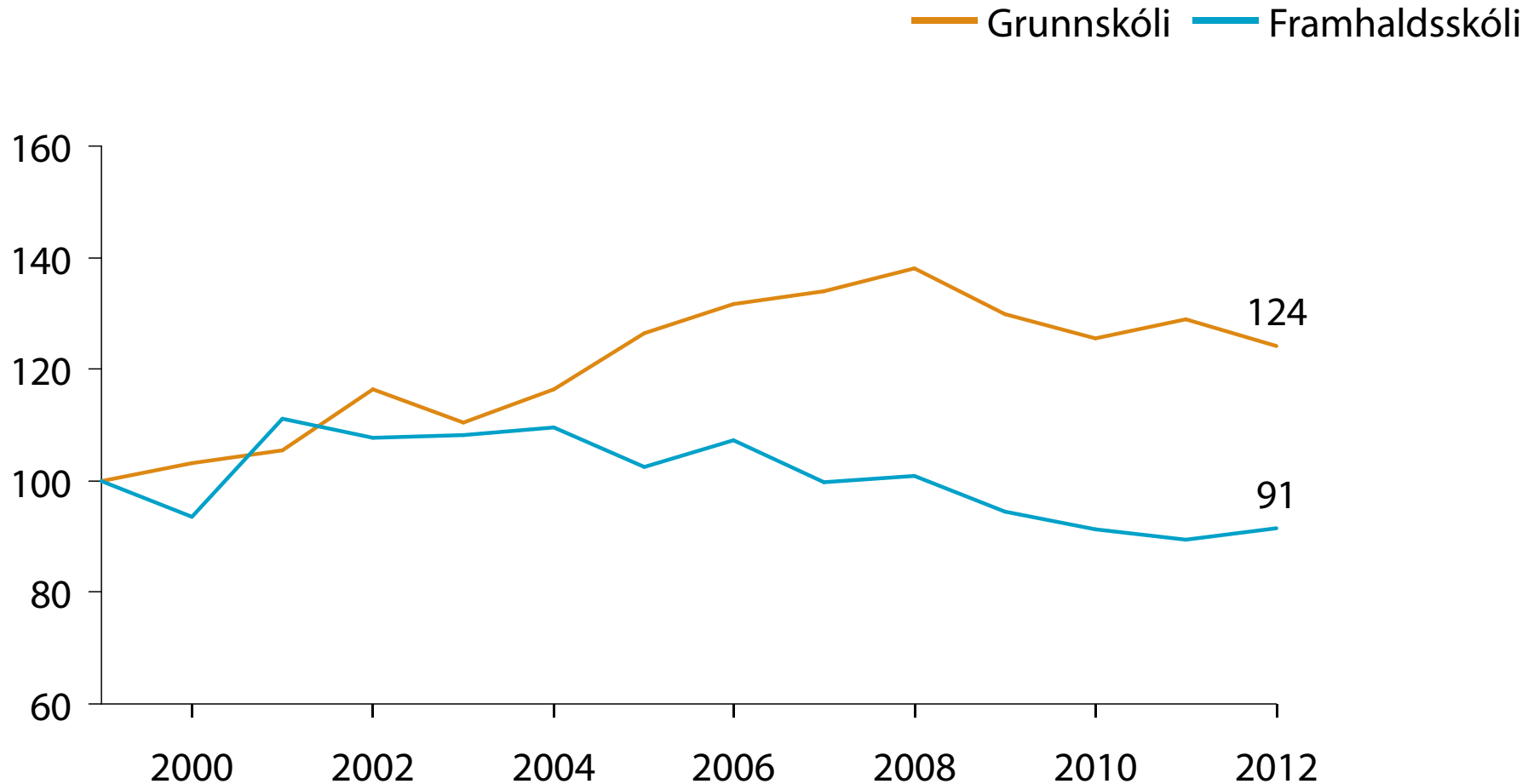
Þúsundir króna (íslenskir grunnskólar, 2013)

¹ Í Svíþjóð ákveða skólastjórar hve mikil kennsla á sér stað í hverjum skóla

3 Þá er þörf á að auka yfirsýn og rekstraraðhald á sveitastjórnarstiginu

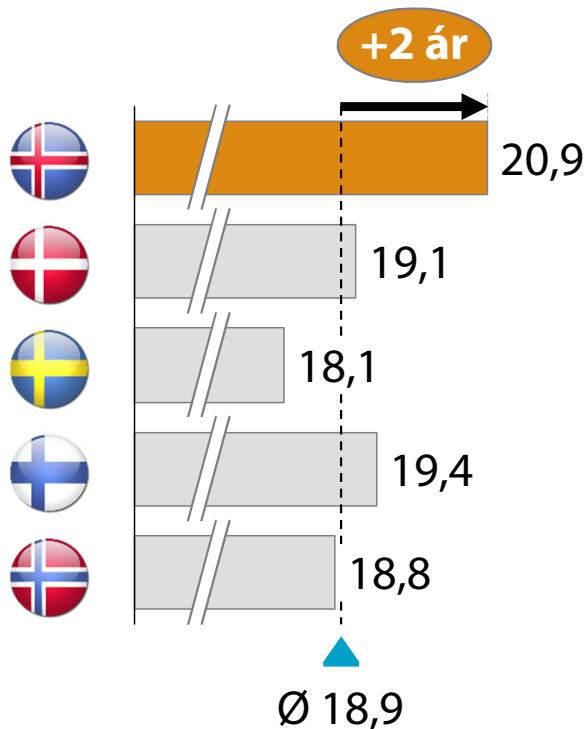
Fjárframlög á nemanda, vísitala (100 = fjárframlög árið 1999)

3 Loks er bæði svigrúm og vilji til að gera nemendum kleift að fara fyrr út á vinnumarkaðinn

Meðalaldur við útskrift

Útskrift af framhaldsskólastigi (2012)

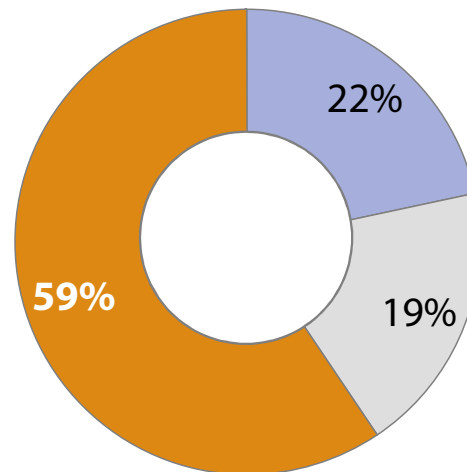

Afstaða til styttingar námstíma til stúdentsprófs

Andvíg(ur) Hvorki né Hlynnt(ur)

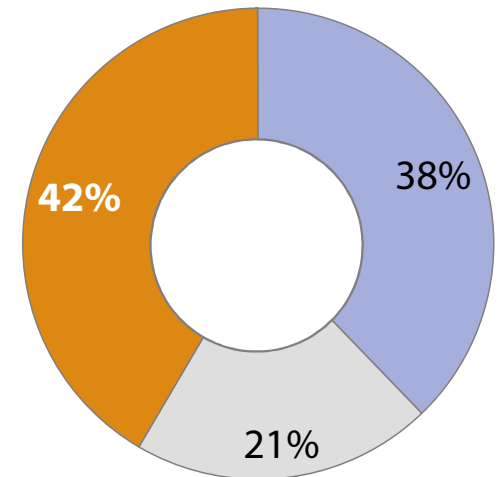
Stytting framhaldsskóla

Úr fjórum árum í þrjú

Stytting grunnskóla

Úr tíu árum í níu

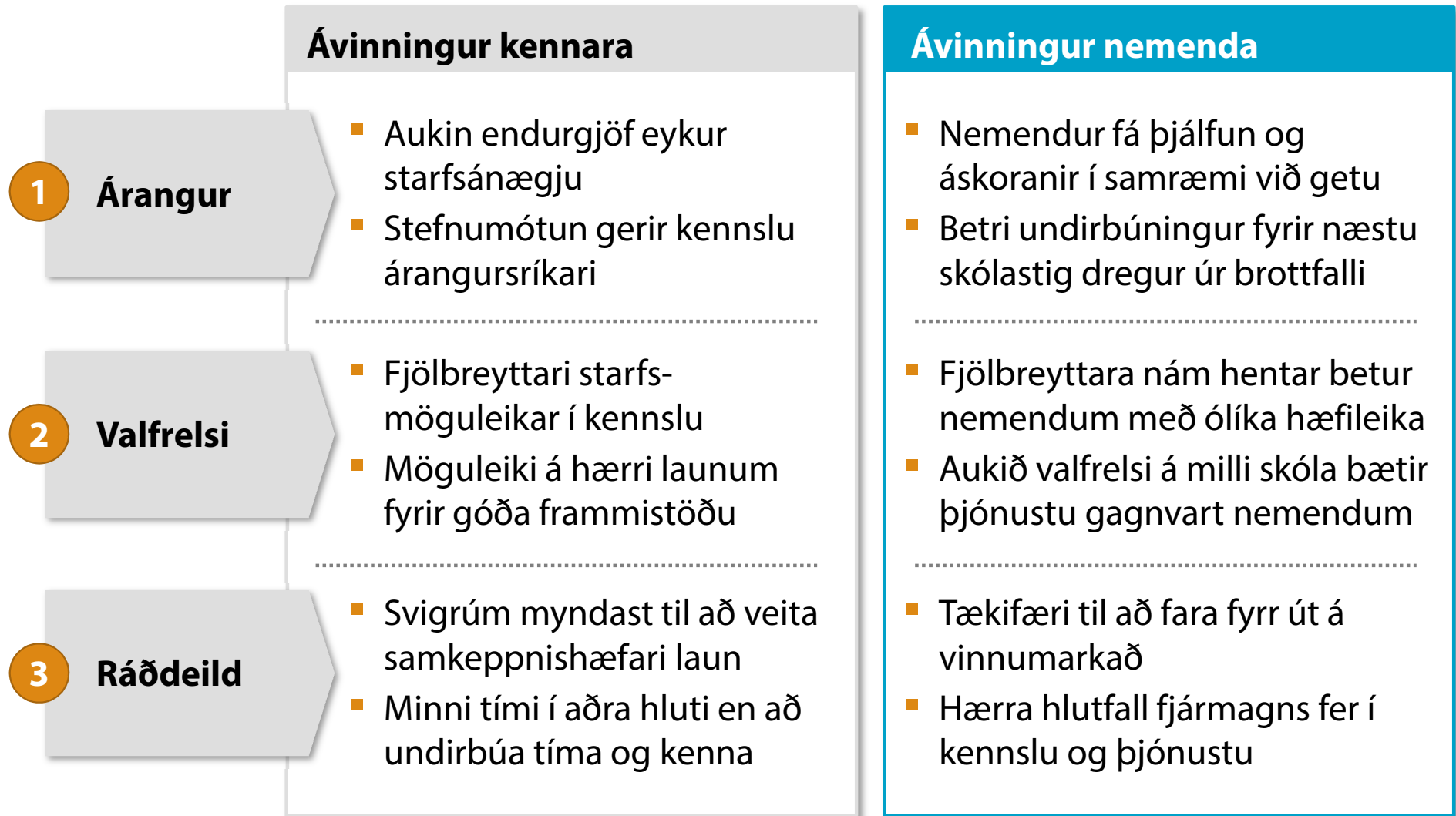
Hvers vegna stærsta efnahagsmálið?

Hver er staðan í dag?

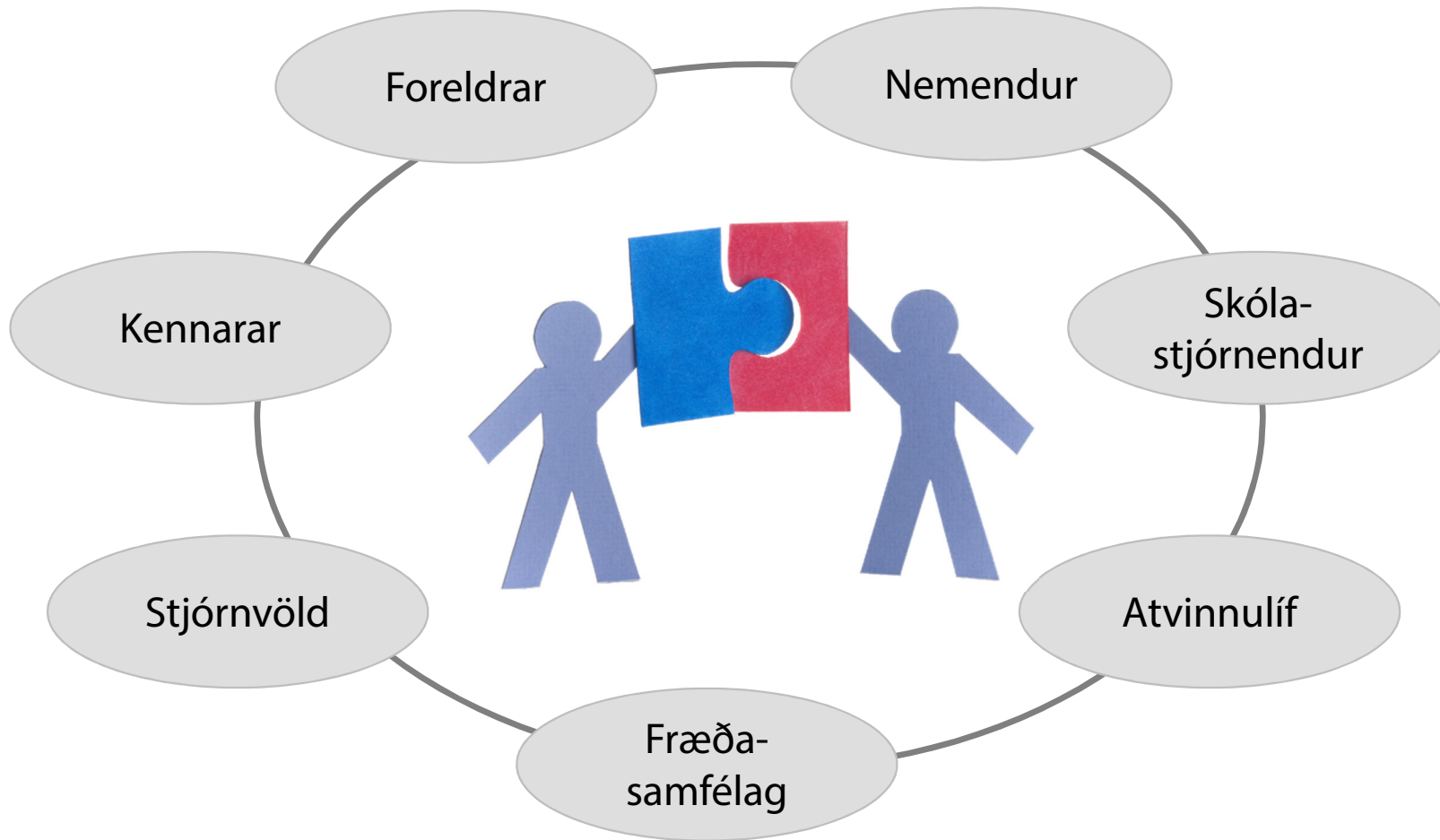
Í hverju felast sóknarfærin?

Hver er ávinningurinn?

Breytingar sem þessar myndu skila margs konar ávinningi fyrir bæði kennara og nemendur

Til að breytingar geti átt sér stað þarf aukið samtal og samhent átak allra þeirra sem að menntun koma

VIÐSKIPTARÁÐ ÍSLANDS
ICELAND CHAMBER
OF COMMERCE

